

FILMFOND PÅ VEJ

En filmfond er formentlig på vej i København. Fonden skal bl.a. støtte udenlandske film, der optages i byen, og dermed skabe flere arbejdspladser.

DET GIVER MENING

For Ditte Ylva Olsen er arbejdet som huskunstner på de københavnske skoler både et kunstnerisk udfordrende og et demokratisk projekt.

FILM PÅ TO SPROG

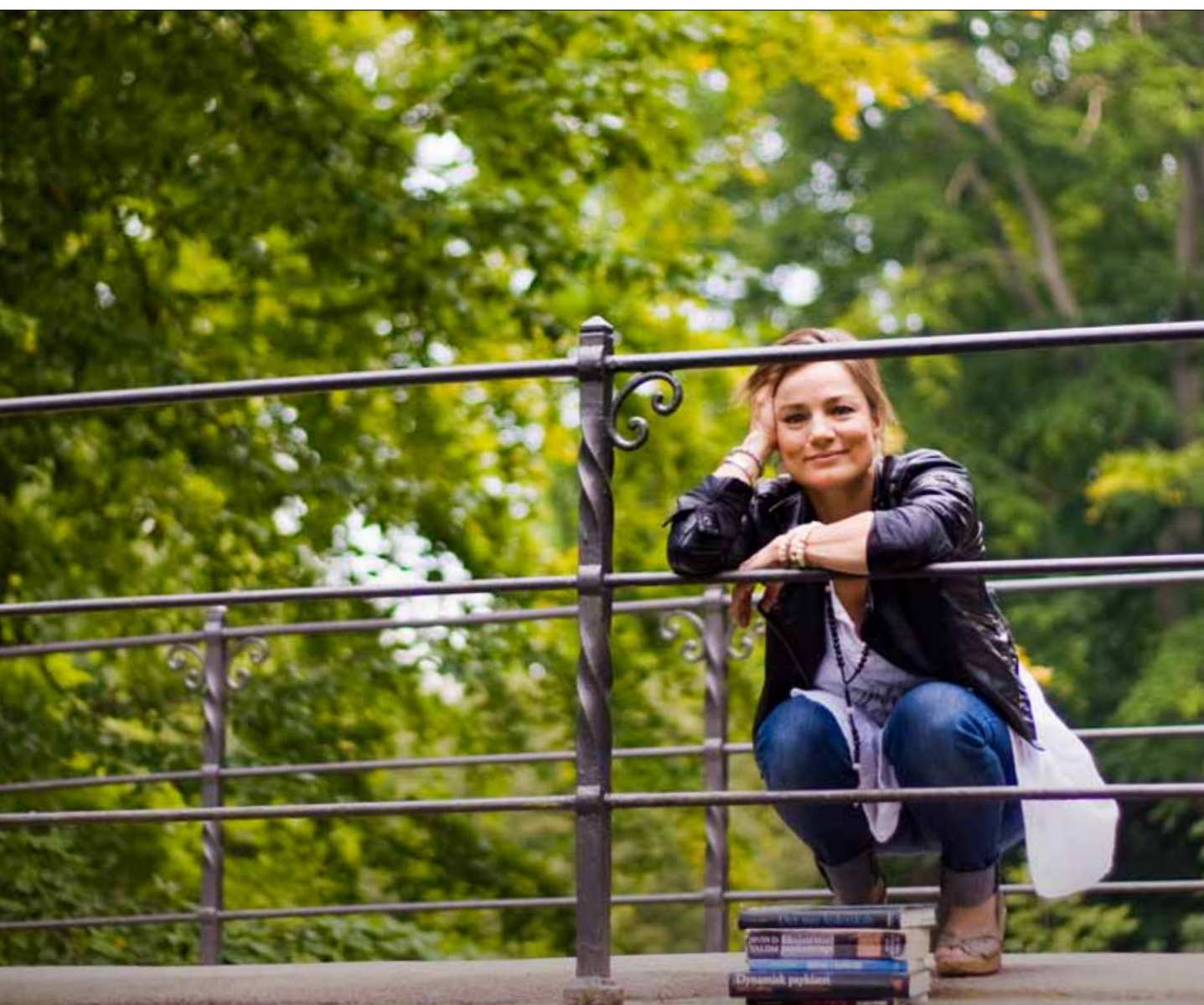
Som noget nyt har Nordisk Film valgt at producere den norske Kon-Tiki på både norsk og engelsk med håb om at få et bedre salg internationalt.

#07 2012

MAGASINET

SCENELIV

SANG • DANS • TEATER • FILM / UDGIVET AF DANSK SKUESPILLERFORBUND

UD AF OSTEKLOKKEN

EN EKSTRA UDDANNELSE ER ET SUPPLEMENT

MED LENNON TIL NEW YORK

SEKRETARIAT FOR DANSK SKUESPILLERFORBUND OG FILMEX

SCENELIV udgives af Dansk Skuespillerforbund og udkommer 8 gange årligt.
Oplag: 2.700 eks. - Abonnement: 425 kr. årligt

MAGASINET SCENELIV

Dansk Skuespillerforbund,
Tagensvej 85, 3. sal
2200 København N
Telefon: 33 24 22 00
Fax: 33 24 81 59
Mandag-fredag 9-12 og 13-15.
dsf@skuespillerforbundet.dk
www.skuespillerforbundet.dk

Artikler, læserbreve og lign. sendes til:
pmm@skuespillerforbundet.dk
Redaktion: Pia Møller Munksgaard (redaktør),
Katja Holm (ansvarshavende).

Annoncer sendes til: Jette Rydder
jr@skuespillerforbundet.dk.
(Debatindlæg, anmeldelser, mindeord osv. må
maks. fylde 2800 anslag inkl. mellemrum.)

Tryk: KLS Grafisk Hus.
Design: ad-man.dk.

ANNONCEPRISER OG FORMATER (b x h)

Helside annonce (170 x 270) 9.000 kr.
2/3 side annonce (170 x 192) 6.000 kr.
½ side annonce (170 x 133) 5.000 kr.
Top-annonce (170 x 60) 2.000 kr.
Visitkort-annonce (112 x 30) 600 kr.
(maks. 400 anslag inkl. mellemrum)
Medlemsannoncer (112 x 30) 300 kr.
(maks. 400 anslag inkl. mellemrum)

Annoncemateriale skal afleveres reproklart,
digitalt på cd eller mail i pdf-format.
Alle priser tillægges moms.

Særlige annonceønsker:
Kontakt Jette Rydder - tlf. 33 24 22 00

DSF'S BESTYRELSE

Katja Holm (formand), Jesper Asholt (næstformand), Dorthe Hansen Carlsen, Julie Carlsen, Thomas Magnussen, Mette Marckmann, Ulla Ricklander, Marie Louise B. Wille, Kristine M. Brendstrup, Ole Jakobsen, Henrik Jandorf, Mette Frank, Sofia Karlsson, Maj-Britt Mathiesen, Elisabeth Halling. Suppleanter: Jacob Stage og Trine Runge.

DSF'S SEKRETARIAT

Formand: Katja Holm
Sekretariatschef: Anders Friis Brorholt
Kommunikationschef: Pia Møller Munksgaard
Seniorkonsulent: Mikael Waldorff
Regnskabsfører og Filmex: Heidi Holm Madsen
Bogholder: Lis Jespersen
Chefjurist: Maj Hagstrøm
Juridiske konsulenter: Magnus Homann Poulsen,
Jørgen Byrdal Kloch Larsen og
Berit Lassen
Socialkonsulent: Nanna Møller
IT- manager og Filmex: Sengül Kaya-Mortensen
Kursussekretær: Karin Iwersen
Sekretær for formand og sekretariatschef:
Tine Fangel
Webmaster og Filmex: Jette Rydder
Håndbog og Filmex: Kristine Staffeldt
Omstilling/Sekretær: Hanne Arlund

541 Trykkeri 016

No. 001
KLIMA-NEUTRAL
TRYKSAG

NYT FRA DSF STUDIO

ÅBEN FREDAG: SOCIALE MEDIER MED FABIOLA CHRISTENSEN

Sociale medier – dit digitale udstillingsvindue – din gør-det-selv markedsføringsstrategi: Sådan brander du dig på de sociale medier effektivt og let. Til dig, der mangler inspiration til markedsføring på de sociale medier.

Oplægget gør dig i stand til at bruge de sociale medier, til at vise dit talent frem til et større publikum. Få anvendelige konkrete værktøjer, som du kan bruge med det samme. De mest populære sociale platforme bliver forklaret og demonstreret.

Fabiola Christensen er Facebook-ekspert og rådgiver inden for sociale medier. Hun hjælper virksomheder med kommunikation og relationsmarkedsføring på sociale medier. Hvordan agerer man overbevisende og engagerende blandt fans, followers og kunder. Hun har bla. arbejdet hos Rovsing Management A/S, Teknologisk Institut og erhvervs- og businessnetværket Evenweeks.

For yderligere information se:
www.Fabiola-Christensen.com

Dato: 30. november
Tidspunkt: kl. 9-12
Sted: DSF Studio, Tagensvej 85, 2200 København N
Pris: Gratis ved fremvisning af gyldigt morgen-træningskort eller 50 kr. kontant i døren.

OBS: ÆNDRINGER I OPKRÆVNING AF KURSUSAFGIFT

Afmelding til et kursus kan ske uden beregning frem til kursets tilmeldingsfrist. Hvis du melder fra, efter du har modtaget en mail fra DSF Studio om optagelse på et kursus, opkræves 50 procent af kursusafgiften – med mindre vi kan finde en på ventelisten til at overtage din plads.

Ved afmelding senere end 5 hverdage før kursusstart opkræves den fulde deltagerbetaling.

Ved manglende betaling kan man ikke deltage i andre kurser, før betalingen er bragt i orden.

FORÅRETS PROGRAM FOR DSF STUDIO VIL BLIVE PRÆSENTERET I NÆSTE NUMMER AF SCENELIV OG PÅ HJEMMESIDEN.

#07 2012

TÆT PÅ FILMFOND I KØBENHAVN

4

København er meget tæt på at have skrabet de 40 mio. kr. sammen, som er målet for en ny københavnsk filmfond, der bl.a. skal trække udenlandske filmproduktioner til byen. Kulturborgmester Pia Allerslev (V) håber, at fonden vil skabe arbejdspladser og være med til at markedsføre København i udlandet.

OGSÅ ET DEMOKRATISK PROJEKT

6

Det er både et kunstnerisk og et demokratisk projekt, når skuespiller Ditte Ylva Olsen som huskunstner arbejder i de københavnske skoler og får teenagere til at skabe og spille teater. Og så lærer hun også noget om sit eget fag.

KON-TIKI PÅ TO SPROG

9

Nordisk Film har valgt at indspille den norske storfilm "Kon-Tiki" på både norsk og engelsk i håb om at komme bedre ud i verden med filmen. Modellen kan også komme på tale med velegnede danske filmprojekter.

UD AF OSTEKLOKKEN

12

En række medlemmer af Dansk Skuespillerforbund har valgt at supplere deres kunstneriske baggrund med en ekstra uddannelse, bl.a. for at få flere muligheder i arbejdslivet. Mød nogle af dem.

PUBLIKUM IND I PRØVESALEN

16

Teatergruppen Det Olske Orkester har inviteret publikum ind til prøverne som medinstruktører fra dag ét med deres kommende forestilling "Dengang vi blev væk". De har med 6.U fra Sønderbro Skole fået spontant liv og kreative bud ind i prøvesalen.

GRAMMOFONEN UNDER ARMEN

18

Det var en drøm, der gik i opfyldelse, da skuespiller Vibeke Hastrup efter flere års arbejde endelig stod på scenen i New York med sin monolog "Lennon in Denmark". Læs om hendes lange og indimellem meget besværlige rejse.

KAAS OG REVYHISTORIEN

22

En ny biografi om Preben Kaas er ikke bare historien om scenekunstneren og mennesket Kaas, men også en fortælling om revyens udvikling.

TÆT PÅ FILMFOND I KØBENHAVN

UD AF DE 40 MIO. KRONER, SOM MAN HAR REGNET MED TIL AT SKYDE EN REGIONAL FILMFOND I GANG I KØBENHAVN, MANGLER NU KUN DE SIDSTE 5 MIO. KULTURBORGMEISTER PIA ALLERSLEV (V) ER I DISSE DAGE RUNDT FOR AT FINDE DE SIDSTE PENGE. FINDER HUN DEM IKKE, VIL HUN ARBEJDE FOR AT IDÉEN OM FONDEN OVERLEVER ALLIGEVEL – BLOT I ET LIDT MINDRE FORMAT.

Af Jacob Wendt Jensen

En lang stribe europæiske hovedstæder har det. Aarhus har det. Og Fyn har det. En filmfond med støttekroner, som udenlandske eller nationale filmproduktioner kan søge støtte hos, når de vil lave film i den pågældende by. Det giver arbejdspladser i både filmbranchen og udenfor, og det giver uvurderlig reklame for byen.

Andre europæiske hovedstæder med respekt for sig selv har endda typisk mulighed for at trække store internationale filmproduktioner til deres by på mindst to måder. Enten ved at lokke med skatterabatter eller ved at støtte med regionale filmkroner. Idéen med skatterabat ligger så langt fra det danske velfærdssamfunds mentalitet, at den aldrig har været realistisk. Til gengæld er en ny filmfond i København meget tæt på at blive til virkelighed efter en forberedelsestid på knap ti år.

TRYKKER ALLE PÅ MAVEN

Beregninger viser, at 40 mio. kr. er den nødvendige pose penge for at nå en kritisk masse af støtteprojekter i de tre første år af en filmfonds levetid. De 20 mio. kr. har politikerne i Borgerrepræsentationen i København haft øremærket længe, men en støtte i det omfang er betinget af, at der kommer ligeså mange penge udefra. Altså andre 20 mio. kr. Men i skrivende stund er der kun håndslag på

15 mio. kr. fra en stribe interesserede omegnskommuner i Storkøbenhavn store og små filmselskaber og Producentforeningen, hvor de danske filmproducenter er organiseret.

"Jeg havde håbet, at staten ville støtte med de sidste 5 mio. kr. Det ser desværre ikke ud til at være tilfældet, så i øjeblikket er jeg hele vejen rundt for at trykke alle på maven en ekstra gang og det bliver den sidste gang," siger Pia Allerslev, der ærgrer sig over, at hverken erhvervsminister Ole Sohn (SF) eller kulturminister Uffe Elbæk (R) vil lægge de sidste penge i puljen, når alle undersøgelser nu viser, at en filmfond bl.a. giver flere arbejdspladser i både filmbranchen og tilstødende kreative brancher. kulturminister Uffe Elbæk siger:

"Jeg er sådan set ikke modstander af en københavnsk filmfond. Det er et fint initiativ, men der er tre grunde til, at jeg ikke vil gå ind med økonomisk støtte: For det første har vi for snart længe siden slået fast, at der med fonden er tale om erhvervsstøtte, der skal skabe vækst. Kulturministeriets formål er primært at støtte den skabende kunst i mange forskellige former, ikke at give erhvervsstøtte.

For det andet er filmfonden regional i sit perspektiv, hvor det er vigtigt for mig at se på kulturen i hele Danmark. Og for det tredje, selvom filmfonden faktisk skulle sortere under Kulturministeriet, så kan jeg ikke se, hvor de fem millioner skulle komme fra. Den økonomiske krise lægger også beslag på pengene til kulturen, og hvem er det, der skal beskæres for at finde de fem millioner? Er det for eksempel filmkonsulenterne, der skal have fem millioner mindre til danske film for at betale for udenlandske produktioner?"

FOND ER FORMIDABEL VÆKSTMOTOR

Pia Allerslev arbejder i øjeblikket med tre scenarier for, hvad der kan ske, hvis de sidste penge ikke skaffes. Den første og mest ærgerlige vil være, at der ingen filmfond kommer i København. Et andet scenarie er, at Københavns Kommune på grund af manglende midler udefra også må skære deres støtte ned til 15 mio. kr., og så kan fonden komme i gang, omend noget mere fodslæbende end beregnet. En tredje og noget mere teoretisk mulighed er, at politikerne i København selv finder de sidste penge, der mangler op til de 40 mio. kr.

"Jeg har arbejdet i fem år på det her, og andre har arbejdet i fem år, før jeg kom til. Erfaringen fra udlandet viser, at det altid er sværest at få investorerne med i en opstartsfasen, og den naturlov vil jeg simpelthen ikke lade ødelægge de gode visioner. Så er det bedre at komme i gang på et eller andet plan og så håbe på, at investorerne kommer af sig selv senere hen, når først fonden kører og har vist konkrete resultater. 5 mio. kr. er et relativt lille beløb, og det vil være rigtigt ærgerligt, hvis København ikke får nogen filmfond af den grund," siger Pia Allerslev.

Men hvorfor er det så vigtigt med en filmfond i København?

"En filmfond er en åbenlyst god vækstmotor, der giver øget beskæftigelse i en branche, der desværre de senere år er begyndt at vælge at placere en del filmproduktioner i udlandet, fordi der er mere støtte at hente der. Når det gælder støtte kroner til film, får man minimum støtten tre gange tilbage, viser undersøgelser i udlandet. Vi får nye arbejds-

pladser, vi får større omsætning i butikker og på hoteller, og for det tredje så øger vi Københavns markedsføringsværdi. Hvis der indspilles flere film i København, så bliver der alt andet lige også flere større og mindre roller til danske skuespillere. Hvis man for eksempel forestiller sig en større amerikansk filmproduktion indspillet i hovedstadsområdet, jamen så vil det være naturligt at bruge danske skuespillere," siger Pia Allerslev.

FORPLIGTELSE I EUROPA

En anden grund til, at en filmfond i København er vigtig, er at de danske filmproducenter nu i to årtier har rejst til ulandet og hentet co-produktionspenge i de udenlandske filmfonde, mens udenlandske filmproducenter næsten ingen muligheder har for at få støtte til film her i landet. Pengene i Det Danske Filminstitut er nemlig øremærket produktioner, hvor der overvejende tales dansk, og det vil ikke være tilfældet med pengene i en regional filmfond i København.

I Danmark er der i forvejen to regionale filmpuljer. Den Vestdanske Filmpulje, der administreres fra Aarhus og Film-Fyn. I Vestdanmark støttes film som optages i dette område med 6,5 mio. kr. om året, og på Fyn er det 11 mio. kr.

Udregninger fra Jylland viser, at pengene kommer fire gange igen, og på Fyn siger en undersøgelse, at pengene kommer to gange igen. Begge steder er man i øvrigt fast overbevist om, at endnu flere støtte kroner vil gavne. Blandt andet fordi filmarbejdere de to steder dermed ikke skal tage til hovedstaden og arbejde imellem de store projekter.

De penge, der i øjeblikket bruges på de to filmfonde på Fyn og i Aarhus, er i øvrigt pebernødder i forhold til den europæiske målestok, hvor 36 regionale filmfonde yder 1,2 mia. kr. i støtte i netværket Cine-Regio. Om så det er i Vallonien, Trollhättan eller det yderste Wales, så har man en regional filmfond. Otte af filmene i hovedkonkurrencen ved den seneste filmfestival i Berlin var støttet af regionale filmfonde, og de samme tal gør sig gældende på filmfestivalen i Cannes. ■

DET HAR AARHUS OG FYN STØTTET

De danske filmfonde på Fyn og i Aarhus har indtil videre bl.a. støttet:

FilmFyn

Adams æbler
Broderskab
De grønne slagtere
Drømmen
Se min kjole

Den Vestdanske Filmpulje

Dicte (tv-serie)
Nymphomaniac
Max Pinlig på Roskilde - nu med mor
Alle for én
En kongelig affære

DET ER OGSÅ ET DEMOKRATISK PROJEKT

NÅR DITTE YLVA OLSEN STÅR UDE PÅ EN SKOLE OG IMPROVISERER ET TEATERSTYKKE FREM SAMMEN MED EN FLOK MERE ELLER MINDRE MODVILLIGE TEENAGERE, SÅ GIVER DET NÆSTEN LIGE SÅ MEGET MENING SOM AT STÅ PÅ SCENEN SELV. OG SÅ HUN FÅR OVEN I KØBET PENGE FOR AT TRÆNE SIT FAG.

"Jeg synes, det er mega sjovt. Man får meget ud af at skulle formidle sit fag og lære redskaberne fra sig. Og så træner jeg jo både devising og manuskriptskrivning," siger skuespilleren Ditte Ylva Olsen om sit arbejde med københavnske teenagere.

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

■ "Lærerne er altid helt på røven over det, jeg kan med børnene, når jeg kommer ud. De synes, børnene har fået mere selvtillid, bedre forståelse for sig selv og er blevet bedre til at fremlægge ting, alt sådan noget. Men det ville jeg aldrig selv fremhæve – det er bare nogle bivirkninger af det, som kunsten kan," siger skuespiller Ditte Ylva Olsen, der i flere omgange under Huskunstnerordningen har arbejdet med børn og unge på skoler i københavnsområdet og i øjeblikket arbejder med de helt små børn i en børnehave.

Hun beskriver sine projekter i ordningen som tæt på rigtige kunstprojekter. Det er kunsten og de kunstneriske værktøjer, der er i centrum. "Vi laver ikke sanglege eller leger folkeskole-drama," som hun siger.

"Eleverne får en ide om, hvad det vil sige at skabe og at finde på, og de får adgang til deres kreativitet og fantasi. Det er gået op for mig, at mange teenagere tror, at den slags kun er nogle få særlige mennesker beskåret, og det er

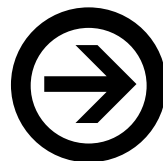
jo rigtig sørgeligt. Så på den måde har det også en demokratisk dimension at komme ud og arbejde med dem på den måde, ordningen giver mulighed for."

UD MED LÆRERNE

I de seneste år er antallet af ansøgninger til Kunstrådets huskunstnerordning steget, og det gælder også for scene-kunstneriske projekter. Ditte Ylva Olsen er et af de navne, der gentagne gange har været at finde i bunken med godkendte ansøgninger. Hun har flere gange gennemført det månedlange projekt "Modsatte sind" med unge mennesker i 9.-10. klassesalderen. Projektet tager udgangspunkt i, hvordan de unge ser sig selv, og de skal så opfinde en "modsat karakter". Derefter er der en fælles devisingproces, der ender med, at Ditte skriver et manuskript på baggrund af gruppens improvisationer.

"Jeg tager børnene og de unge dybt seriøst, og der-

SÅ MANGE SØGER

Generelt er antallet af ansøgninger til Huskunstnerordningen steget i de seneste år, og det gælder også ansøgningerne fra scenekunstnere.

I 2010 ansøgte 33 scenekunstnere, og i 2011 var det 52 (henholdsvis 22 og 30 af projekterne fik tilskud).

Til sammenligning var der i 2011 124 ansøgninger til

projekter med billedkunstnere – hvoraf 65 fik tilskud. Der var 62 projekter med forfattere – hvoraf 24 fik tilskud.

I 2011 var der i alt 262 ansøgninger til Huskunstnerordningen. 159 fik støtte.

I alt blev der i 2011 givet tilskud for 10,2 mio. kr.

Fra Teater Fantasts forestilling "117 måder at slå sit kæledyr ihjel på".

for kommer de også til at tage både mig og det, vi laver, seriøst. Jeg tager dem med ind i et helt andet rum, end de er vant til, og derfor har jeg normalt heller ikke hverken lærere eller pædagoger i nærheden," fortæller hun og tilføjer samtidig, at hun er meget forsigtig med ikke at skubbe de unge ud, hvor de ikke kan bunde.

"Vi laver en rigtig forestilling til sidst for vennerne og familien, og det kan være meget sårbart. Der er altid nogle, der ikke vil noget, og ikke tror, de kan noget. Så jeg prøver at skabe materialet, så det er så trygt, at de godt kan fylde det ud. Og så venter jeg altid til allersidst med at annoncere forestillingen, så jeg er helt sikker på, at vi er i mål. Det er altid endt med at blive rigtig godt."

LAV ET PILOTPROJEKT

Inden Ditte Ylva Olsen for nogle år siden kasterede sig ud i at arbejde som huskunstner, havde hun arbejdet på Københavns Kommunes Ungdomsskole. Og konceptet for "Modsatte sind" havde hun allerede afprøvet her, inden hun søgte Kunstrådets huskunstnerordning om støtte til det.

"Det var selvfølgelig en kæmpe fordel, fordi jeg vidste, at det virkede – og fordi jeg kendte målgruppen rigtig godt. Men ellers vil jeg råde andre til at være meget bevidst om, hvad man selv kommer med, og hvad målgruppen skal have

DITTE YLVA OLSEN

Uddannet fra School of Stage Arts, Cantabile 2.

Er sammen med Stine Quistgaard Pagh kunstnerisk leder af Teater Fantast, der producerer cirka en forestilling om året. Har i 2013 premiere på forestillingerne "Mustafa's Kiosk" og "Med Lov Skal Vand Tygges".

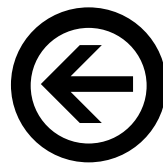
Medvirker i den kommende tv-serie Dicte (baseret på Elsebeth Egholms bøger), som sendes på TV2.

Har fået støtte fra Huskunstnerordningen i alt fem projekter.

ud af det. Allerbedst er det, hvis man kan få lov at lave et lille pilotprojekt i institutionen først. Det har vi f.eks. gjort med det projekt, jeg har lige nu i en børnehave sammen med en operasanger. Det har hjulpet mig, for den målgruppe kendte jeg slet ikke noget til på forhånd."

Ellers er den største udfordring ifølge Ditte Ylva Olsen at få kontakt til nogle institutioner, der vil gå sammen med kunstneren om at søge pengene. Ansøgningen kan skrives af enten kunstneren eller af institutionen.

"Jeg oplever, at det kan være rigtig svært. De har ikke særlig mange penge, og ofte har de heller ikke tiden til at sætte sig ind i, hvad det hele går ud på. Så mit råd er at forsøge at trække i alle trådene i netværket, forældre, lærere og andre, du kender, som kan have indflydelse på skolen eller i institutionen. Vores nuværende projekt i børnehaven kom i stand, fordi en af mine veninder rigtig gerne ville have det i sit eget barns institution."

FORNUFTIG LØN

Det er efterhånden en del år siden, Ditte Ylva Olsen, supplerede sin kunstneriske indtjening med job helt uden for det kunstneriske felt. I dag er hun sammen med Stine Quistgaard Pagh kunstnerisk leder af Teater Fantast, hun underviser, og så er hun i øjeblikket i gang med optagelserne til den nye tv-serie "Dicte", der bygger på Elsebeth Egholms krimier. Huskunstnerprojekterne ser hun som noget, der kommer tæt på regulært kunstnerisk arbejde, og som samtidig giver en rigtig fornuftig månedsløn en del af året.

"Når jeg får støtte til to projekter af en måneds varighed, så er der to måneder, hvor jeg ikke skal tænke på månedslønnen. Det betyder noget, når man skal have det hele til at gå op året rundt. Men det vigtigste er, at for mig er det den type arbejde, der giver mest mening – uden for det rent kunstneriske. Der er en meget direkte forbindelse til mit fag, vi prøver at lave god kunst, selv om det er amatører, vi har med at gøre. Jeg er der i hvert fald ikke bare for at give dem mere selvtillid – det er en bivirkning."

DET ER MEGA SJOVT

Arbejdet med de unge – og nu småbørnene – har gjort skuespillerens begejstring for sit fag endnu større, og samtidig får hun også et fagligt udbytte af projekterne.

"Jeg synes, det er mega sjovt. Man får meget ud af at skulle formidle sit fag og lære redskaberne fra sig. Og så træner jeg jo både devisning og manuskriptskrivning. Jeg er hverken forfatter eller instruktør, men på en måde har jeg fået penge for at udvikle mig inden for det område også," siger hun og tilføjer.

"Og så er det sjovt at se, hvordan de her teenagere, der til at starte med tit står og klistrer op ad væggen med deres tasker, hurtigt bliver "vundet over", hvis jeg efterligner dem og deres kammeraters kropssprog og attitude og viser dem, hvad de signalerer, i stedet for bare at sige "vær nu med" eller "åbn nu op". "Åh, hvor vildt", lyder det som regel. De synes, det er så sjovt, når man åbner posen med værktøjer, og de finder ud af, at de også selv kan gøre det. ■

SÅDAN BLIVER DU HUSKUNSTNER

Huskunstnerordningen er et tilbud under Kunststyrelsen, hvor skoler og institutioner kan få tilskud til at samarbejde med kunstnere om at formidle kunst til børn og unge mellem 0 og 19 år. Det kan bl.a. ske gennem workshops, arbejdende værksteder og lignende. Den nuværende bevilling til Huskunstnerordningen udløber ved udgangen af 2013.

Hvem søger?

Huskunstnerordningen kan enten søges af professionelle kunstnere eller af de institutioner, der er involveret i projektet. Som oftest er det den, der har taget initiativ til projektet, der søger – og det kan både være kunstnere, institutioner, kommuner m.fl. I to ud af tre tilfælde er det institutionerne, der søger.

Hvordan søger man?

- Formuler et projekt, der lever op til puljebeskrivelserne på kunst.dk
- Se syv gode råd til huskunstnerprojekter på kunst.dk
- Tag kontakt til en/flere institution(er) for børn: vuggestuer, børnehaver, skoler, gymnasier osv. og lav en aftale med dem.
- Søg om støtte via kunst.dk – det kan enten kunstneren eller institutionen gøre. Der kan søges 1. februar og 1. september.

Hvor meget kan man søge?

Størrelsen på det beløb, der kan søges, afhænger af projektets karakter og mulighederne for medfinansiering. På kunst.dk kan du under "se tildelinger" se, hvor meget der er givet ved tidligere uddelinger.

Hvor lange er projekterne?

Et huskunstnerprojekt kan være alt fra fem dage til et år.

Hvad lægger Statens Kunstråd vægt på?

Det er et særligt udvalg under Statens Kunstråd, der vurderer ansøgningerne. Udvalget lægger særlig vægt på:

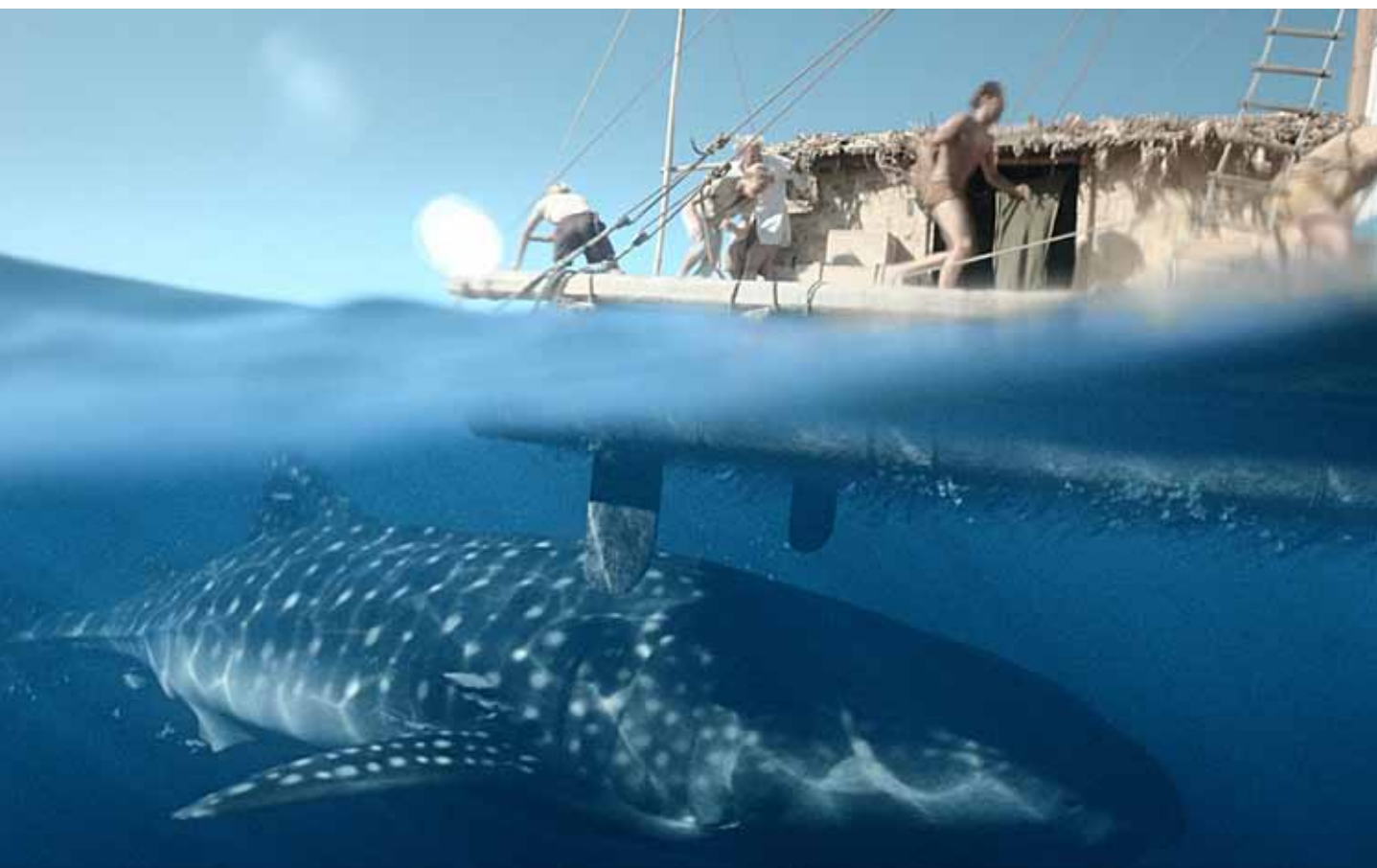
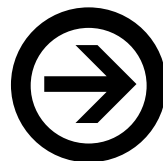
I hvilket omfang projektet har fokus på den kunstneriske proces.

En kunstnerisk kvalitativ vurdering af den enkelte ansøgning, herunder huskunstnerens uddannelsesmæssige baggrund og kunstneriske niveau.

Længerevarende og eksperimenterende forløb samt projekter, der lægger sig op ad Statens Kunstråds handlingsplan 2011-15 vil blive prioriteret.

Kilde: Kunststyrelsen

NY SATSNING FILM PÅ TO SPROG

NORDISK FILM HAR MED BÅDE EN ENGELSK OG EN NORSK UDGAVE AF STORFILMEN "KON-TIKI" SATSET PÅ AT KOMME LÆNGERE OMKRING I VERDEN MED EN AF DE STORE FORTÆLLINGER FRA DEN NORDISKE KULTURARV. MODELLEN KAN OGSÅ KOMME PÅ TALE TIL DANSKE FILM.

Af Jacob Wendt Jensen Foto: Nordisk Film

I stedet for at lade skuespillere fra forskellige lande tale deres egne sprog har Nordisk Film med den norske film "Kon-Tiki" satset på en decideret tosproget filmproduktion. Det betyder, at filmen er indspillet både på norsk og på engelsk i samme arbejdsgang.

Mon ikke de fleste kan huske Thor Heyerdahl, og hans sejltur på tømmerflåden Kon-Tiki i 1947. Han havde en idé om, at Polynesien var blevet opdaget af indbyggere fra Sydamerika, og ikke som de fleste troede fra Asien. Datidens videnskabsmænd troede ikke på hans teori, og derfor samlede han en håndfuld uerfarne sejlere og begav sig ud på en dramatisk færd på 8000 kilometer for at bevise, at han havde ret.

Nu er der kommet en film ud af den dramatiske historie, og den er instrueret af Joachim Rønning og Espen Sandberg, der lavede den store norske krigsfilm "Max Manus" i 2008.

Nordisk Film har allieret sig med en engelsk producent

og satser på, at de kan erobre USA og England ved at indspille filmen både på norsk og på engelsk. Foreløbig er det gået strygende med den norske udgave af filmen, som også er den, vi kan se her i Danmark. Men hvorfor også lave en engelsk udgave?

"Med garantier fra udlandssalget i hus tog vi beslutningen relativt tæt på optagestarten, fordi det er sjældent, at de dyre film, vi laver i Skandinavien, kan spille pengene hjem ved kun at blive set af os selv," siger Henrik Zein, der er adm. direktør for filmproduktionen hos Nordisk Film og executive producer af "Kon-Tiki".

IKKE ALT GANGE TO

Budgettet på "Kon-Tiki" er på 93 mio. norske kroner, der svarer til godt og vel 95 mio. danske kroner. Zein vurderer, at det gjorde filmen omkring 20 procent dyrere at indspille den både på norsk og på engelsk.

PÅBUD TIL EN RÆKKE TEATRE

DET KONGELIGE TEATER ER IKKE ENE OM AT HAVE FÅET PÅBUD FRA ARBEJDSSTILSYNET. EN GENNEMGANG AF ARBEJDSSTILSYNETS SMILEYS TIL ALLE LANDETS TEATRE FORETAGET AF KULTUREN PÅ NEWS, VISER AT TI TEATRE HAR FÅET DE GULE OG RØDE SMILEYS, DER BETYDER, AT DER HAR VÆRET PROBLEMER MED ARBEJDSMILJØET PÅ STEDET, OG AT DER ER BLEVET UDSTEDT ET PÅBUD. DER ER TALE OM PROBLEMER MED BÅDE DET PSYKISKE OG DET FYSISKE ARBEJDSMILJØ.

MINDST 70 TEATRE HAR GRØNNE SMILEYS, DER SIGNALERER, AT DER IKKE ER REGISTERET PROBLEMER MED ARBEJDSMILJØET. SEKRETARIATSCHEF I DANSK SKUESPILLERFORBUND, ANDERS FRIIS BRORHOLT, SIGER:

”NÅR, DER ER TI TEATRE, HVOR ARBEJDSSTILSYNET HAR REGISTRERET PROBLEMER, SÅ ER DET SELVFØLGELIG IKKE GODT NOK. OG JEG REGNER BESTEMT MED, AT TEATRENE OGSÅ SELV ER INTERESSEREDE I AT TAGE HÅND OM TINGENE. DER ER JO TRODS ALT OGSÅ 70 STEDER, HVOR DET GÅR GODT MED ARBEJDSMILJØET.”

Drama på det primitive skib. På foto til højre kæmper Jakob Oftebro (t.v.) og Tobias Santelmann med en haj på Kon-Tiki.

Helt konkret havde man et manuskript på både norsk og engelsk, og så er scenerne simpelthen indspillet efter hinanden i samme arbejdsgang. Først på norsk og derefter på engelsk.

”I betragtning af at vi havde mange locations som Malta, Maldiverne, Thailand, Bulgarien, Norge og Sverige fik vi afviklet konceptet meget professionelt og glidende, selv om det er underforstået, at vi havde meget lange arbejdsdage. Teknisk set har vi til gengæld skudt filmen i den høje 4 K opløsning, der gør det muligt at zoome i billederne i klippefasen, og jeg føler, at arbejdet med de to udgaver har smittet positivt af på hinanden,” siger Henrik Zein. Producenten vurderer, at rundt regnet halvdelen af scenerne skulle i kassen to gange. Visse scener er på engelsk i begge versioner, fordi en del af handlingen foregår i Peru og i New York. Og scenerne med visuelle effekter, som ikke var dialogbaserede, er også de samme i begge udgaver af filmen. Sammenlagt var arbejdet på filmen længere end på den almindelige film – men altså ikke dobbelt så langt. Det gælder også klippearbejdet.

DANSKE PROJEKTER

Både filmselskab og skuespillere får med den engelske udgave af filmen flere potentielle muligheder for at vise sig frem ude omkring i verden end med den gennemsnit-

lige hjemlige film. Og Nordisk Film er også på udkig efter danske filmprojekter, der egner sig til denne model.

”Vi har ikke nogen særlig dansk idé liggende i skuffen lige nu til den her måde at lave film på, men vi kigger aktivt efter det. Det skal være de her store episke fortællinger, der har en national rod, men som samtidig har en international appel. Man kan kort sige noget a la ”Hvidsten-gruppen” eller ”En kongelig affære”. Det er normalt dyrt og svært at finansiere alene, og derfor skal man have internationale partnere med fra starten. Risikoen er for stor at bære helt alene,” siger Henrik Zein.

”Kon-Tiki” havde i starten af oktober solgt 773.131 billetter i Norge, og den norske udgave får premiere i Danmark i april næste år. Filmene er desuden solgt til en række lande over hele verden, og producenterne forhandler i øjeblikket om salg til det amerikanske marked, hvor filmene er blevet endnu mere interessant efter, at de er blevet den norske Oscar-kandidat.

DEJLIGT MED SATSNING

Hovedrollen som Thor Heyerdahl spilles af Pål Sverre Hagen, og en af Stellan Skarsgårds sønner, Gustaf Skarsgård, medvirker også. På tømmerflåden befinder sig også 26-årige Jakob Oftebro, norsk skuespiller med en fortid i Danmark. Efter endt skuespilleruddannelse i Norge som

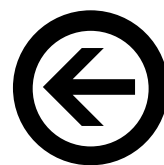

MERE AKUT HJÆLP TIL LEDIGE

KORT FØR SCENELIV GIK I TRYKKEN, PRÆSENTEREDE REGERINGEN, DANSKE REGIONER, KOMMUNERNES LANDSFORENING OG DANSK ARBEJDSGIVERFORENING EN NY INDSATS, DER SKAL SKAFFE SÅKALDTE AKUTJOB TIL DE LEDIGE, DER STÅR TIL AT RYGE UD AF DAGPENGSYSTEMET FRA NOVEMBER OG FREM TIL SOMMEREN 2013. INITIATIVET KOMMER OVEN I DEN AKUTPAKKE, SOM BLEV LANCERET I STARTEN AF SEPTEMBER OG BL.A. OMFATTER ET SÆRLIGT JOBBEREDSKAB I A-KASSER OG JOBCENTRE, DER SKAL GØR EN INTENSIV INDSATS OVER FOR DE LEDIGE, DER STÅR TIL AT MISTE DERES DAGPENGE.

REGERINGEN OG ARBEJDSGIVERNE ER I DEN NYE AFTALE BLEVET ENIGE OM AT RESERVERE 12.500 SÅKALDTE AKUTJOB TIL DE PERSONER, DER MISTER DAGPENGERETTEN I PERIODEN FRA NOVEMBER OG FREM TIL SOMMEREN 2013. DER ER TALE OM ORDINÆRE JOB, DER SOM UDGANGSPUNKT KAN BRUGES TIL AT GENOPTJENE DAGPENGERETTEN.

LÆS MERE PÅ SKUESPILLERFORBUNDET.DK

SALGET TIL UDLANDET

"Kon-Tiki" er udover Skandinavien, Island og Finland solgt til bl.a:

Benelux, Tyskland, Østrig, Schweiz, Australien, New Zealand, Spanien, Japan, Tyrkiet, Tjekkiet, Mellemøsten, Slovakiet, Indien, store dele af Asien og hele Sydamerika.

Der pågår forhandlinger med USA og Storbritannien, og det forventes også, at filmen bliver solgt til Frankrig og Italien.

Langt de fleste lande køber den engelske udgave.

21-årig tog han et år mere på Statens Teaterskole i 2008. Siden har den norske skuespiller også i en periode på to og et halvt år arbejdet på Mungo Park i Allerød.

Jakob Oftebro spiller i "Kon-Tiki" radiotelegrafisten Torstein Raaby.

Hvordan ser du "Kon-Tiki" som filmprojekt?

"Når du laver så stor en satsning, står man jo altid til at få hug, hvis det går galt, og derfor synes jeg, det er fedt, at man for en gangs skyld tør satse. Det tør man ellers så sjældent. At "Kon-Tiki" så er blevet en succes gør forhåbentlig, at det ikke bliver sidste gang. Der er gået lang tid siden "I Am Dina", siger Oftebro.

Det var første gang, den norske skuespiller skulle arbejde på to sprog, endsige på engelsk.

"Det var ret underligt at skulle lære replikkerne på to sprog. Man er godt nok vant til at se film på engelsk, men det er en meget stor udfordring at prøve det selv. Vi havde heldigvis en language coach, der hjalp os meget. Den største udfordring er at slippe sproget og replikkerne og fyre den af, så man glemmer at tænke på udtalen. Udfordringen ligger i ikke at snuble i replikkerne, og derfor var det godt med en language coach. Han var med til alle optagelserne og han skrev de replikker om, som han synes var dårlig engelsk, så vi kunne lave dem om løbende," siger Oftebro.

To sprog er dog også på visse måder dobbelt så meget arbejde.

"Da vi på en måde lavede to film samtidig, var vi presset på tid. Bare det at filme på havet er stressende nok i forvejen. Sammenlagt set var det et ræs. På mange af dagene havde vi nogle frustrationer i forhold til at få det hele med, og vi var på et tidspunkt fire-fem scener bagud, hvilket svarer til to dages arbejde. Men vi hentede det hele i løbet af den sidste uge."

Var det en fordel eller en ulempe at spille på to sprog?

"Der skete noget med scenerne, fordi vi spillede dem i længere tid. Først på norsk og så på engelsk, og hvis vi havde tid til det, kunne vi gå tilbage og tage dem på norsk igen og dermed ramme intentionerne bag dem mere præcist. Manuskriptforfatteren var englænder, så det var næsten et større arbejde at få det norske sprog til at fungere, når det gjaldt jokes og den slags. Den norske udgave led ikke under, at der er lavet en engelsk. Det gav også et voldsomt fokus, at arbejdet blev fordoblet. I forhold til efterarbejdet har der så også været mange flere blikke og scenestumper uden replikker, som klipperne kan vælge imellem." ■

UD AF OSTEKLOKKEN

IRRITATION OVER HULLERNE IMELLEM SKUESPILJOBENE OG ET STOR VIDELEGØRE HAR GENTAGNE GANGE FÅET REBEKKA OWE TILBAGE PÅ SKOLEBÆNKEN. OG DET HAR KUN HAFT POSITIVE KONSEKVENSER FOR KARRIEREN SOM SKUESPILLER, SIGER HUN.

Tekst og foto: Diana Axelsen

■ "Det har aldrig forhindret mig i at være skuespiller, at jeg har taget flere andre uddannelser. Jeg er faktisk stolt af, at jeg så tidligt har tilegnet mig et bredere repertoire, og at jeg ikke bare har spillet "Lykke-lotto" med mit liv. Det har bestemt ikke haft nogen negativ indvirkning på min karriere som spiller. Tværtimod," siger Rebekka Owe om det at supplere livet som skuespiller med ekstra uddannelse.

Der er en bred vifte af job og uddannelser repræsenteret på Rebekkas cv. Hun har efter sin skuespilleruddannelse uddannet sig i psykoterapi og coaching og er lige nu i gang med en kunst- og kulturlæderuddannelse.

"Det har altid været svært for mig, hvis der var perioder uden arbejde... og så ville jeg gerne have noget mere mellem ørerne – udvide mit arbejdsfelt og blive klogere. Så det har ikke kun været for at få nye erhvervsmuligheder, at jeg supplerede med flere uddannelser. Det var også af interesse."

Også når hun underviser aspiranter til optagelsesprøverne på de tre skuespillerskoler, bruger hun rigtig meget af sin viden fra sine andre uddannelser.

"Det er utrolig god skuespillertræning. For eksempel handler gestaltterapi så meget om nærvær og kontakt, og en skuespillers ædleste kompetence er at følge med i, hvad der foregår i nutiden. Det at være skuespiller er jo sådan set én lang uddannelse hele livet. Ikke kun i stemme, krop og tale. Der er så mange måder at videreudvikle sig på som menneske. Jeg har faktisk oplevet, at jeg blev bedre til at stå på scenen efter at have taget ekstra uddannelse. Det at kunne hvile bedre i sig selv, gør dig til en bedre skuespiller. For mig er det at være skuespiller dybest set at være et menneske på en scene – formidle ord, tanker og følelser og være et spejl for samtiden. Hvis vi så vader rundt i vores egen lille osteklokke og kun taler med folk fra vores egen branche, så bliver vi meget indelukket og fastlåst i vores liv og tanker," siger Rebekka.

Hun startede på psykoterapeutuddannelsen i en alder af 38 år. Gravid med sit andet barn og med en hovedrolle på et teater, som hun måtte vinke farvel til. Hendes termin var desværre for tæt på premieren.

"Jeg måtte droppe den rolle og handle, og jeg havde også længe haft lyst til at gøre nogle andre ting. Så jeg valgte

simpelthen at gå i gang med en ny uddannelse," fortæller skuespilleren og siger, at tanken om at være færdig med fyrre afskrækkede hende og gav hende "drivet" til at gøre noget, der viste sig at være det rette for hende. Den har på mange måder givet hende mere livsindhold og flere muligheder.

MERE INDFLYDELSE PÅ LIVET

"Jeg ved ikke, om det er en slags angst, men jeg kan bare ikke holde ud ikke at have indflydelse på mit eget liv. Grundlæggende har jeg ikke kunnet acceptere, at jeg ikke vidste, hvornår det næste job kom, og at andre skulle vælge mig."

I en periode arbejdede Owe som skuespiller sammen med en psykolog. Han lavede psykologiske profiler, og hun var som skuespiller med til at spille de forskellige typer.

"Da bemærkede jeg, at han tjente rigtig mange penge, og

Skuespilleren Rebekka Owe synes selv, hun er blevet bedre til at stå på en scene af at have uddannet sig inden for helt andre felter end det kunstneriske.

REBEKKAS UDDANNELSER

- 1985- 1988** Skuespiller fra Statens Teaterskole
2001-2005 Oplevelsesorienteret psyko-
 terapeut fra Psykoterapeutisk
 Institut med en étårig overbygning
 i gestaltterapi
2007 Certificeret coach fra Mindrunner

Er lige nu i gang med kunst- og kulturleder-
 uddannelsen fra Odsherred Teaterskole

at vi som skuespillere gik for en meget mindre løn. Det er jo et liv, hvor man skal være parat hele tiden og leve som en slags daglejer med en ret lav løn. Man er langt nede i fødekæden, og det har på en eller anden måde altid været et problem for mig. Du kan dybest set ikke selv kontrollere din karriere. Du kan foregive, at du kan vælge og styre selv, men det kan du kun, hvis du er en af de få heldige oppe i toppen. Der er en meget høj grad af tilfældighed i forhold til, hvordan din karriere former sig. Den tilfældighed må man enten godtage som et vilkår ved branchen, eller også må man finde andre måder, hvor man så kan have lidt mere kontrol over sit liv."

SKUESPILLET KOMMER FØRST

Det har helt klart åbnet arbejdsmarkedet meget mere, mener hun, at hun nu har flere strenge at spille på uddannelsesmæssigt.

"Der er jobs, jeg kan søge nu, som jeg ikke ville kunne søge, hvis jeg kun var skuespiller. Men jeg bliver hele tiden draget tilbage til mit fag. For jeg er jo først og fremmest skuespiller."

Da Rebekka var færdiguddannet som psykoterapeut, oplevede hun, at det var svært at tage skuespilleropgaver i en periode. Hun havde forestillet sig, at når hun havde en lille sidebusiness som psykoterapeut, så ville det bare køre derudaf, og hun kunne zappe lidt frem og tilbage mellem sine to erhverv. Men når folk sidder med dybe traumer og svære psykiske problemer, så må man som terapeut forpligte sig 100 procent. Man kan ikke lige aflyse et par gange, fordi man har fået en rolle i en tv-serie eller skal til Aalborg for at dublere en

kollega i en måned. Derfor tog skuespilleren endnu en tillægsuddannelse som coach. I den rolle er man knap så bundet, for du sidder ikke med de tunge problemer.

Under selve uddannelserne kunne hun snildt arbejde med skuespillerfaget, når der dukkede opgaver op. Det er nemlig diplomuddannelser, hvor undervisningen foregår i moduler, så man kan arbejde ved siden af.

Nu er hun gået i gang med lederuddannelsen på Odsherred Teaterskole, som også er en diplomuddannelse. Hvorfor nu en uddannelse mere?

"Fordi jeg igen vil udvide mine muligheder. Jeg gider ikke sidde og trille tommelfingre. Det har jeg aldrig gjort. Har der før i tiden været perioder med arbejdsløshed, så har jeg også taget en tjans på en restaurant eller sådan noget. Det er for mig et uværdigt liv at gå rundt på dagpenge, og det kan jo stort set heller ikke lade sig gøre mere."

DEN GAMMELDAGS ANGST

Det er gammeldags, når nogle skuespillere tror, at de ikke er skuespillere mere, hvis de får en ekstra uddannelse.

"Sådan tænker jeg da heller ikke om andre, der foretager sig andet og mere end arbejde med skuespil. Det er noget sludder og vrøvl," griner Rebekka Owe og fortæller:

"Vi er det, vi gør os til igennem den måde, vi taler om os selv på. Det er en konstruktion, at en skuespiller er én, som skal gøre sådan og sådan. Kulturverdenen er meget gammeldags på nogle måder, og det er mærkeligt at opleve de forestillinger om os selv, som vi holder umanerligt fast i i vores branche. Man skulle jo tro, at vi ville være de første, der opløste den slags dogmer. Det er i øvrigt farligere at blive gravid i dansk teaterliv end at tage en ekstra uddannelse."

Mange kunstnere lever med en angst for, om det næste job kommer, og en frygt for at ryge af vognen. Derfor er nogle skuespillere også tilbageholdende med at fortælle, at de godt kunne tænke sig at gøre andre ting end det, de oprindeligt er uddannet til.

"Jeg ville da gerne bilde mig selv ind, at det er derfor, jeg ikke har alle hovedrollerne på Det Kongelige Teater," fniser Rebekka Owe og fortsætter:

"Altså, fordi jeg nu også er psykoterapeut. Nej, jeg tror, det er forbigået i aldeles tavshed, at jeg har lavet andet end at spille." ■

REBEKKA OWE OG KUNSTEN

I 2009-2011 var hun tilknyttet Mungo Park i Kolding, og hun har desuden spillet på teatre som Gladsaxe Teater, Aarhus Teater, Jomfru Ane Teatret, Husets Teater, Folketeatret, Teamteatret og Betty Nansen Teatret.

De seneste år har hun bl.a. medvirket i spillefilmene "Familien Gregersen", "Det som ingen ved" og i løbet af 2012 er der premiere på "Detektiverne"

Af tv-serier, hvor hun har haft større og mindre roller kan nævnes "Hotellet", julekalenderen "Mortensens Jul" og "Strisser på Samsø".

DERFOR HAR VI UDDANNET OS MERE

EN RÆKKE AF DANSK SKUESPILLERFORBUNDS MEDLEMMER HAR SUPPLERET DERES KUNSTNERLIV MED ANDRE UDDANNELSER. MØD FLERE AF DEM HER.

Af Diana Axelsen

MADS KEISER – SKUESPILLER, JOURNALIST OG STUDERENDE

Allerede tre år efter endt uddannelse som skuespiller kunne jeg mærke, at jeg trængte til en anden form for fordybelse, hvor jeg ikke var så meget på spil selv. Jeg tog en diplomuddannelse som journalist på Danmarks Journalisthøjskole og var lykkelig. Det var så sjovt, og det åbnede en helt ny verden for mig.

Som journalist har jeg kunnet kombinere min viden med min skuespillerbaggrund, blandt andet da jeg arbejdede for DR, lavede interviews op og lavede shows... for eksempel nytårsshow for TV-Avisen. Der var det godt at vide noget om, hvad der

virkede, når værterne skulle være underholdende.

Nu skal jeg på turné med min forestilling "Tango med Charles", der handler om Darwin. Da jeg skrev den, brugte jeg min viden om interviewteknik, når jeg skulle udspørge folk om evolutionen. Med mine journalistiske briller på får jeg flere og andre vinkler frem i stoffet.

Om et år er jeg så færdig med min master i oplevelsesøkonomi fra RUC. Det er et helt andet sprog og svært stof at komme ind i. De andre på holdet er helt anderledes trænet i teorier og i at læse, og jeg kan smide

bøger gennem rummet i raseri over emner som "socialkonstruktivisme". Til gengæld har jeg som skuespiller andre fordele. Jeg har jo arbejdet med innovation på et meget højt niveau.

ANNE KLEINSTRUP – KONGELIG OPERASANGER OG COACH

I 2006 tog jeg coachinguddannelsen hos Sophia Manning, fordi jeg var ved at brænde ud i mit erhverv. Jeg levede efter værdier, som jeg havde haft for mange år siden, og det, der før gav mening, gav ikke mening mere. Det skete nu ikke fra den ene dag til den anden, men min ryg sagde stop til sidst. Den gav signal om, at der var noget, der manglede, og så tog jeg orlov for at kigge lidt ind i mig selv på en ny måde. Derfor blev jeg coach.

Som coach lærer jeg folk at kigge på det, de er gode til. Netop det var mit eget startskud under min uddan-

nelse til at se på, hvor mange kompetencer jeg i virkeligheden har. Og det hele var også startskuddet til mit eget firma VoiceFitness.

Selvom jeg er blevet coach, er jeg ikke færdig med at synge, og jeg er heller ikke færdig med at undervise i stemme, så nu kombinerer jeg mine erhverv og erfaringer. Jeg underviser i det at synge, bruge stemmen og kroppen, og så coacher jeg samtidig. På den måde kan jeg hjælpe andre kunstnere med deres gennemslagskraft på scenen.

Vi er vores fag, og jeg har hele

tiden min stemme med mig som sanger, men jeg har forskellige kasketter på. Jeg går fra den ene rolle til den anden, og når jeg stiller "hv"-spørgsmål, så er jeg coach.

BACHELOR ELLER EJ?

En række scenekunstnere oplever problemer, hvis de ønsker at søge ind på en kandidatuddannelse på et universitet på baggrund af f.eks. en skuespilleruddan-

nelse. Fordi den vedtagne harmonisering og tilpasning af de europæiske uddannelsessystemer, kaldet Bologna-aftalen, ikke er fuldt implementeret for de scenekunstneriske uddannelser, oplever mange, at de ikke kan få anerkendt deres uddannelse som en bachelor. Det betyder, at de – i modsætning til andre med en uddan-

BIRGITTE BRUUN – SKUESPILLER OG HOMØOPAT

Jeg tog en grund- og senere en collegeuddannelse i England i klassisk homøopati, fordi jeg måtte vide, hvorfor en behandling med homøopati i Berlin for 19 år siden, havde kureret min astma og allergi. Jeg måtte forstå det. Derfor gennemførte jeg otte års uddannelse løbende, mellem teaterjobs. Udfordringen var først og fremmest, at det tog hårdt på mig at putte andet end teater og sang ind i hovedet. Det er jo teatret, jeg er forelsket i, men jeg følte ikke, jeg havde et valg. Det var

det her eller gaden, og det her gav mening.

Under studierne måtte jeg efter 25 års medlemskab af min a-kasse forlade den, for at undgå tvangsplacering i en pølsevogn, og så måtte jeg pludselig se i øjnene, at homøopatien kunne blive min a-kasse, hvis jeg fik en lille praksis og tilbød behandling. Jeg praktiserer nu løbende på tiende år, mellem teater- og sangjobs. Nu gør jeg lidt nytte. Hjælper folk med min uddannelse som homøopat.

Jeg er glad for faget, men det er ikke behandler, jeg er. Jeg er skuespiller, og når jeg står ved et klaver, føler jeg mig hjemme.

JAN LUND – OPERASANGER OG SINGLÆRER

Det var en oplagt ting for mig at tage en master i sangpædagogik, men det var faktisk ret svært at skulle til at lave opgaver på universitetsniveau og skulle formulere sig igen. Jeg havde jo senest lavet en skriftlig opgave i gymnasiet, og min uddannelse fra konservatoriet er en meget praktisk og fysisk uddannelse. Nu skulle det til at handle om teori, hvor alt skulle dokumenteres og bevises gennem forskning. Alt det der med følelser og mavefølelser kunne jeg pludselig ikke bruge til så meget.

Helt fra starten fik jeg en uddan-

nelse som pianist på konservatoriet i Aalborg, og så blev jeg sanger samme sted. Jeg underviste en del i klaver under min sanguddannelse for at tjene penge, og senere som sanger savnede jeg faktisk at undervise. Det var til dels derfor, at jeg tog min master, men jeg ville også gerne vide mere om, hvad der foregår i min hals, når jeg synger. Og så er det jo sådan med sangere, at når man er i halvtredserne, så nærmer man sig sin pensionsalder. Der kommer langsomt færre roller, og så er det rart at have noget i baghånden. Så mit valg handler også om planlægning.

Jeg har ikke haft nogen problemer med min identitet som sanger, fordi jeg tog en supplerende uddannelse, men nu ligger sangpædagogik sig jo også tæt op af mit hovederhverv.

LOUISE HERBERT – SKUESPILLER OG FAMILIETERAPEUT

Jeg er stadig spiller, men den her rejse har fyldt så meget i de sidste fire år, at jeg ikke har haft hverken tid eller lyst til at rende ud og søge arbejde.

Min lyst til at studere videre kom faktisk af en fundamental utilfredshed med min arbejdssituation. Jeg kom fra provinsen – med store roller og fast arbejde – til København, hvor jeg opdagede, hvor svært det er at komme i betragtning. Længe ledte jeg efter, hvor min lyst til at beskæftige mig med andre fag lå, og jeg har altid villet være psykolog. Derfor tog jeg min uddannelse som familieterapeut på DFTI

(Dansk Familieterapeutisk Institut).

Det har været svært, det med at sige til mig selv, at der er andre ting end teater og film i livet. Siden jeg var ti år, har jeg tænkt mig selv som skuespiller. Men jeg har også haft lyst til andet. Det har jo også været en fordom om, at jeg ikke kunne gøre og være andet. Men nu ved jeg, at det ikke er et nederlag at lave andre ting. Jeg gjorde faktisk et stort nummer ud af at fortælle folk, at jeg var begyndt på en ny uddannelse for at prikke hul på ballonen.

Nu synes jeg, at jeg har fundet den

gyldne mellemvej. Jeg kan tænke mig selv både som skuespiller og behandler og underviser... eller jeg er i hvert tilfælde på vej.

nelse af en lignende varighed – kan være nødt til at starte helt forfra i uddannelsessystemet.

Sceneliv sætter i et senere nummer fokus på dette problem. Emnet er også en del af kommissoriet for det udvalg, der i november skal komme med en rapport om de scenekunstneriske uddannelser.

Har du selv oplevet problemer med at få godkendt din uddannelse som bachelor på en videregående uddannelse, så skriv til redaktør Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk.

PUBLIKUM IND I PRØVESALEN!

DET OLSKE ORKESTER HAR UNDER PRØVERNE TIL BØRNETEATERFORESTILLINGEN "DENGANG VI BLEV VÆK" INDDRAGET EN 6. KLASSE FRA SØNDERBRO SKOLE PÅ AMAGER SOM MEDINSTRUKTØRER. HER FORTÆLLER SKUESPILLER OG INSTRUKTØR LOTTE FAARUP, HVAD DE HAR FÅET UD AF DET.

Af Lotte Faarup, skuespiller og instruktør

■ Hvem har ansvaret, når børnene passer de voksne? Hvilke råd vil du give et barn, der selv skal stå for sin opvækst? Hvad er tabu og hvordan viser vi det i teatret? Hvor provokerende kan vi være? Hvordan kan vi fysisk gøre publikum til en del af forestillingen? Hvad er forskellen på pædagogik og kunst? Det er nogle af de spørgsmål, vi i Det Olske Orkester har kastet på bordet i arbejdet med forestillingen "Dengang vi blev væk".

Holdet bag forestillingen har alle mange års erfaring inden for børne- og ungdomsteatret, men denne gang har vi som noget nyt sat os den opgave, at placere publikum i prøvesalen helt fra starten, hvor alt er store visioner, men i praksis skrøbeligt, ufærdigt og fuldstændig famlende... Det har vi gjort, fordi vi er frygtelig trætte af en tendens, som vi selv er en del af, der handler om at øve og øve og øve bag lukkede døre i hemmelige huler uden nogen som helst form for forstyrrelse eller modtager andre end instruktøren. Når publikum endelig til sidst dukker op, så bliver

vi så utroligt forskrækkede over deres tilstedeværelse, som noget fremmed der ikke rigtigt forstår eller kan modtage alt det, der for os har været indlysende rigt, stort og vigtigt i mange uger.

Hver torsdag gennem den otte uger lange prøveperiode, kommer 6.U og deres klasselærer på besøg i prøvesalen for i fællesskab med de fire spillere, instruktør og producent at udvikle og reflektere over forestillingen. Hver torsdag har altid et bestemt fokus så som: Hvad er kunst? Den dramatiske tekst. Tabuer i teatret. Totalteater. Det sceniske rum. Sanserne i teatret.

Vi forbereder aldrig noget, som børnene skal synes noget bestemt om. I stedet kaster vi os ud i at opbygge en scene fra nul. Det gør vi dels ved at snakke indhold med børnene, som på forhånd har læst udvalgte passager i manus, dels ved at stille eleverne fysiske opgaver med at skabe små dramatiske scener, tableauer eller billeder ud fra givne temaer eller scener. Her byder de ind med deres fortolkning,

DENGANG VI BLEV VÆK

"Dengang vi blev væk" – en teaterforestilling af Det Olske Orkester om to børns forsøg på at redde deres forældre (fra 9 år)

Spiller på teateret ZeBu 12. – 25. november

Trailer fra arbejdet med Sønderbro skole kan ses her: http://youtu.be/kwLk_4Vpbo

Medvirkende:

Martin Norén, Øyvind Kirchhoff, Ditte Laumann, Angelina Watson

Tekst, instruktion og koncept: Lotte Faarup

Om Det Olske Orkester: www.detolskeorkester.dk

Lotte Faarup og Martin Norén improviserer med nogle af børnene fra 6.U. under prøverne.

dels gennem meninger og beretninger fra deres egne erfaringer og oplevelser med andre børn, men også ved hjælp af fantasi og fysiske udtryk, som er brugbare til at udtrykke deres tanker og få nogle helt andre og stærke ressourcer frem hos dem. Vi er som teater ikke pædagogisk flinke og bruger ikke de forslag, de kommer med, af pligt. Det er nemlig slet ikke nødvendigt; deres forslag er i sig selv interessante, fordi de fortæller så meget om, hvordan de ser verden og tænker over den. Og de kan bruges direkte, vel at mærke sat sammen så det er dramatisk og kunstnerisk udfordrende.

Men ud over at få et uvurderligt spontant liv ind i prøvesalen og fantastiske kreative bud har vi oplevet en anden stor gevinst ved dette arbejde. Da vi begyndte at arbejde med tabuer, lukkede børnene vores begrebsverden omkring dette emne op. Tabuer ses ofte fra en helt anden vinkel, når man er barn. Nogle tabuer er pinlige, men dog spændende. Andre tabuer er helt mørkelagt, og børnene hverken kan eller skal byde ind med løsninger. Disse 12-13-årige børn kunne ret præcist, som repræsentanter for vores kommende

børnepublikum, fortælle os, hvor voldsomt eller lempeligt, vi skal dramatisere en historie om voksensvigt for et børnepublikum. Smerte og skrig uden ende hører til i voksenafdelingen. Grov humor derimod, især som protest mod de voksne, kan man ikke få nok af.

6.U fra Sønderbro skole er 20 helt fantastiske livlige, kreative og modige unger, og den udveksling, vi har gang i med dem, kan noget meget vigtigt.

Vi har en levende modtager i vores prøvesal. Vi øver os i at sætte noget ufærdigt i spil i en offentlig situation. Vi forsøger at være modige og sårbare sammen med publikum.

Vi arbejder os igennem et materiale sammen uden at forberede en masse, de skal synes er fantastisk. Vi forbereder ingenting, derimod står vi midt i fejl og tvivl på gulvet og prøver alverdens ting af i refleksion med dem, både verbalt og fysisk.

Det sjove er, at teatret allerede er gået i gang længe inden premieren. Mødet mellem teater og publikum er startet under prøverne og giver allerede i sig selv stor mening.

Vi (Øyvind Kirchhoff og Lotte Faarup) har over længere tid ønsket at studere og lede efter nye relationer og udviklingsmuligheder mellem teater og publikum. På Forsøgstationen har vi netop fulgt skuespilleren Nils P. Munk tæt i et tre uger langt forsøg, der arbejdede med at ligestille det teatraliske værk og publikums tilstedeværelse i en fysisk og mental sammensmeltning.

Til december tager vi på studietur til et fransk teater: Theatre de Gennevilliers (T2G) i Paris, der allerede i mange år har praktiseret åbne prøver til alle deres forestillinger fra day one.

Og i det nye år står vi i spidsen for et forsøg omkring totalteater for børn – et forsøg på fysisk frigørelse fra de stationære publikumsrækker. Vi vil ikke mere søge perfektionen bag lukkede døre, men søge den i samklang med den anden halvdel der gør teatret, nemlig publikum. ■

GRAMMOFONEN

MED TRO OG VEDHOLDENHED FIK VIBEKE HASTRUP EN DRØM TIL AT GÅ I OPFYLDELSE, DA HUN I ÅR FØRST SPILLEDE MONOLOGEN "LENNON IN DENMARK" PÅ NEW YORKS FRINGE FESTIVAL OG EFTERFØLGENDE BLEV HÅNDPLUKKET TIL ENCORE-SERIEN OG STOD PÅ SCENEN PÅ SOHO PLAYHOUSE.

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

■ Vibeke Hastrup er på vej fra lufthavnen og ind til Manhattan i en taxa, da John Lennons "Imagine" pludselig lyder ud af bilradioen.

"Det var bare for underligt. Og for mig var det et tegn på, at det her projekt nok skulle blive til noget," fortæller hun.

Året var 2009, og skuespilleren var på vej rundt til en række NYC-teatre for at afsætte forestillingen "Lennon i Thy", som hun og Frede Gulbrandsen oprindeligt havde skabt til Faar302. Med frisk mod gik Vibeke Hastrup i gang med at stemme dørklokker hos teatrene.

"Jeg var helt blåøjet. For sådan gør man bare ikke derovre. Det skal være ens agent, der henvender sig, ellers tror de nærmest, at man er en slags posedame," griner Vibeke Hastrup når hun kigger tilbage på den lange rejse hun har været igennem siden dengang.

Efter flere fejlslagne forsøg, blandt andet pga. problemer med arbejdstilladelse og andre praktikaliteter, lykkedes det endelig i 2012 for Vibeke Hastrup at få fortalt historien om thyboen Anne Bak, der lever sit liv gennem John Lennon, til et publikum på amerikansk jord.

Med økonomisk støtte fra Kunstrådet, Wilhelm Hansen fonden, Bikubenfonden og Dramatikerforbundet, hjælp fra Scandinavian-American Theater Company (SATC) og med Maj-Britt Mathiesen som producent stod hun alene på scenen med sin monolog fem gange i løbet af dette års Fringe Festival i NYC. Som en ud af 16 udenlandske forestillinger på den store festival.

"Det er en drøm, jeg har haft, og jeg har hele tiden troet på den. Vi har jo alle sammen joket med, "hvad nu hvis Scorsese kom forbi", og med Babette vandt vi jo en Oscar. Min søn har også nogle gange, da han var mindre, spurgt mig: "mor, hvorfor tager du ikke til Hollywood". Men verden har åbnet sig på en anden måde siden dengang. Og med Lennon var det bare noget med, at Lennon havde boet der og blev myrdet i New York, og det var en historie, der var vigtig for mig at fortælle lige præcis der."

FRA FESTIVAL TIL OFF-BROADWAY

Det er benhårdt arbejde at spille på en festival som Fringe, slår Vibeke Hastrup fast. Man står for alting selv, opstilling, nedtagning, afvikling osv. Og derfor vil hun heller ikke anbefale at gøre det alene. Hun havde selv en producent og en tekniker med og fik stor hjælp fra SATC.

"Det er ikke for tøsedrenge. Det er hurtigt ind og hurtigt ud, der bliver taget tid med stopur, du skal ud i den mest beskidte garderobe med få minutter til at klæde om og så ind på scenen, hvor publikum venter. Det er absolut intet glamourøst ved det," fortæller hun.

FRINGE OG LENNON

Fringe NYC er den største teaterfestival i USA. 200 teaterkompagnier er udvalgt til at spille deres forestillinger i løbet af de to uger, festivalen varer. I år var der 16 udenlandske gæstespil med på festivalen.

Vibeke Hastrups og Frede Gulbrandsens monolog spillede under titlen "Lennon in Denmark".

Producer var Maj-Britt Mathiesen og co-producer Albert Bendix og SATC (Scandinavian-American Theater Company)

Forestillingen handler om den stille og ubetydelige Anne Bak, der møder John Lennon. Hans budskab og det sjælelige møde vækker hende og ændrer hendes liv på godt og ondt.

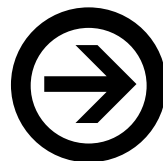
På festivalen oplevede hun også, at meget af det, der spillede, var ret dårligt i forhold til det, hun er vant til i dansk teater.

"Jeg var faktisk chokeret over standarden. Jeg synes, vi har et meget højt niveau i Danmark. Og i hvert fald var der ekstrem stor spredning i forestillingernes niveau."

Alligevel var det en fantastisk oplevelse at deltage med den forestilling, hun kalder sit hjertebarn. Hun blev fra starten opfordret til også at deltage i konkurrencen om at blive udvalgt til den såkaldte Encore-serie, men sagde i første omgang nej, bl.a. fordi hun ikke helt kunne overskue al det praktiske omkring det.

"Men så skete der faktisk det, at direktøren for off Broadway-teatret Soho Playhouse så mit stykke og person-

UNDER ARMEN

Vibeke Hastrup var nødt til at tage den helt centrale grammofoon i forestillingen med hjem om natten, da hun spillede "Lennon in Denmark" på Fringe Festivalen.

ligt inviterede mig til at spille på hans teater i Encore-regi."

SKRAPPE BRANDREGLER

Så i september tog Vibeke Hastrup for anden gang på få måneder til New York med "Lennon in Denmark", som forestillingen hedder i udlandet. Denne gang helt alene og for egen regning.

"Invitationen var jo virkelig en fjer i hatten at rejse hjem med, men også lidt et chok. Første gang, jeg gjorde det, var det jo bare en oplevelse, og det handlede om at udleve det og være til stede. Anden gang følte jeg på en anden måde,

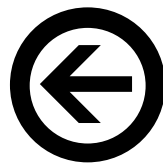
at jeg skulle leve op til noget. Der var et publikum på et rigtigt teater, der havde nogle forventninger."

Da hun ankom til Soho Playhouse i september mødte hun direktøren og han præsenterede sig som ham, der havde særlig håndplukket hendes forestilling.

"Mange tak, sagde jeg og tilføjede: "og lige nu ved jeg ikke rigtig hvorfor, for der er kun solgt to billetter." Men de fleste billetter bliver åbenbart solgt i døren, og der endte med at være udsolgt," fortæller hun.

Forud for Vibeke Hastrups indtog i New York i 2012 er der gået flere år med at prøve at få hul igennem til New

Yorks scenekunstmiljø. Hun slår fast, at man skal være klar til en god portion administrativt arbejde, hvis det skal lykkes. Op til festivalen var der også masser af elementer i og omkring forestillingen, der måtte justeres eller laves helt om – ofte i sidste øjeblik. Bl.a. var musikrettighederne langt dyrere end i Danmark.

"De sidste rettigheder faldt på plads tre timer før premieren derovre, fordi min kæreste i døgndrift sad og forhandlede med både Sony og EMI. Så Frede og jeg havde lavet en plan B, som jeg havde med i lommen."

Vibeke Hastrup tror, at det er afgørende for succesen, at man er tålmodig, accepterer omstændighederne og ser de uforudsete forhindringer som en gave, der åbner op for nye muligheder.

"Der har været så mange udfordringer bare med selve forestillingen, og jeg endte med at spille i en helt anden scenografi end herhjemme. En række af rekvisitterne kunne vi ikke bruge pga. deres sindssygt skrappe brandregler. F.eks. står der normalt en grammofoon på scenen, og den er central for forestillingen. Men det satte brandreglerne en stopper for. Men så fandt jeg ud af, at hvis jeg bar grammofoonen ind på scenen som en personlig rekvisit, så var det i orden. Og så skulle jeg tage den med hjem om natten."

HJERTEBARN VED ET TILFÆLDE

Vibeke Hastrup er næsten ikke til at stoppe, når man beder hende fortælle, hvad New York-eventyret indtil videre har betydet for hende. Nye kontakter, invitationer til andre steder i verden, en oplevelse af en anderledes teaterkultur og den amerikanske åbenhed og hjælpsomhed, er blot noget af det, hun nævner.

"Det højner jo ens selvværd og giver helt nyt benzin at blive set med andre øjne, at folk kommer hen og siger til en, at det er noget af det bedste, de nogensinde har set. Herhjemme kan det nogle gange være svært at blive set, som det man har udviklet sig til – og ikke som det, man måske var engang, eller som andre tror, man er. Selv om jeg var indstillet til teaterpokalen med "Lennon i Thy", oplevede jeg, at det var svært at hive de rigtige mennesker ind og se den."

Til gengæld har hun oplevet, at mange kolleger har fulgt med i hendes "amerikanske eventyr" på sidelinjen.

"Jeg har fået så meget opbakning og skønne tilbagemeldinger fra mine kolleger, som siger, at det har inspireret dem. Det betyder meget for mig."

Vibeke Hastrup er med sine egne ord "mega stolt", fordi det er lykkedes hende at få bragt hendes og Frede Gulbrandsens barn over Atlanten. Nu er hun ved at finde ud af, hvordan hun kan ride videre på bølgen og de gode oplevelser. Blandt projekterne på tegnebrættet er flere festivaler. Hun er inviteret til Connecticut for at spille forestillingen i 2013, og så har flere foreslået, at lave historien om til en film.

Så det er stadig "Lennon", der fylder. Hun kalder det selv sin "livsforestilling", og det er den blevet lidt ved en tilfældighed. Da hun blev spurgt af Faar302, om hun ville spille den kvindelige hovedrolle i et stykke under teatrets projekt om randområder, havde hun nemlig lige sagt ja til en stor rolle i en spillefilm.

"Og jeg sagde til dem, at filmen ville jeg prioritere, så hvis jeg skulle tage rollen, så måtte de få det til at hænge sammen. Det lykkedes. Men så skete der faktisk det, at filmen blev lagt ned, og "Lennon i Thy" blev hjertebarnet." ■

VIBEKE HASTRUP

54 år. Uddannet fra Statens Teaterskole i 1981. Har medvirket i en række film og tv-serier, bl.a. "Babettes gæstebud", "Ved vejen", "Sunes familie", "Forbrydelsen" og "Livvagterne". Desuden en lang række teaterroller, i de senere år har "Lennon i Thy" fyldt en del.

Hun afholder desuden kurser og foredrag i erhvervslivet og inden for det offentlige i bl.a. præsentationsteknik, forandringer og samarbejde.

BOGANMELDELSE

ANDET KAPITEL I REVYENS HISTORIE

Af Jacob Wendt Jensen

Preben Kaas var skuespiller af den selvlærte slags. Både på film, i tv-teatret og især på revyscenerne. Han havde både frækhed, timing og glimt i øjet. Han var dog langt vigtigere som den førende revymand herhjemme i slutningen af 1960'erne og 1970'erne, hvor han instruerede revyer på ABC Teatret og i Cirkusrevyen på Bakken, og hvor han alt i alt skrev hundredvis af revytekster. Blandt andet til sig selv og Jørgen Ryg, der blev det nye makkerpar på ABC Teatret efter Dirch Passer og Kjeld Petersen. Og senere til Dirch Passer, der fra 1967 og til sin død fik stor succes med en stribe fine tekster af Preben Kaas, der kunne ryste den slags ud af ærmet på provokerende kort tid.

Biografien "Det bli'r vinter førend man aner" er skrevet af Jakob Steen Olsen og Rikke Rottensten. De har tidligere skrevet historien om den moderne revys opfinder Stig Lommer. Deres måde at gribe biografiskrivningen an på er forankret i revyens udvikling.

De to teateranmeldere fra henholdsvis Berlingske og Kristeligt Dagblad konstruerer historien som en bredt og viltret brusende flod, hvor historien om Preben Kaas er den helt centrale bølge i midten. Men de afholder sig (heldigvis) ikke fra at lade vandet flyde til siderne og for eksempel fortælle meget fine historier om Jørgen Ryg og mange andre talenter i persongalleriet omkring Kaas.

Revykrøniken er gennearbejdet og troværdig, og kommer også bag facaden og bliver rørende hen ad vejen, fordi Kaas, trods et for stort forbrug af alkohol og et noget hidsigt temperament, var en hamrende dygtig mand med et forsonende romantisk gemyt. Selv dem han trådte på, kunne lide ham, og fortællingen om det musikalske sprogeni, der begik selvmord i 1981, er dejligt detaljeret og lang og grundig. Alle Preben Kaas' børn, inklusive skuespilleren Nikolaj Lie Kaas og filmkomponisten Jeppe Kaas giver deres besyv med, ligesom Lisbet Dahl, der var gift med Preben Kaas, da han døde, også sætter deres makkerskab og samliv i perspektiv ■

"Det bli'r' vinter førend man aner
– en bog om Preben Kaas".

Af Jakob Steen Olsen og Rikke Rottensten.
Peoples Press, 390 sider.

DEBAT

OP AD BAKKE AT FÅ SIN FÆDREORLOV

Den 1. august i år fik jeg en datter. Hun er en gave. Og en udfordring. Det er jo både overvældende og omvæltende at få et barn. Det kom dog bag på mig, at en af de største udfordringer skulle være at få den fædreorlov, som alle nybagte fædre, så vidt jeg har forstået, har en lovfæstet ret til.

Jeg er så uheldig, set med systemets øjne, at jeg er svær at placere i de kasser og bokse, som eksisterer. Jeg er freelancer. Uha... Og ikke kun det. Skuespillere har systemet mødt før, og selvom vi (altså skuespillerne) er besværlige, så kan vi dog hjælpes – i hvert fald nogle gange. Men disse år er jeg også dramatiker, eftersom det primært er det, jeg har levet af de sidste par år. Og sådan en (altså en kombineret skuespiller og dramatiker) kan systemet SLET ikke finde ud af... For er jeg nu freelancer? Eller er jeg selvstændig? Eller delvist selvstændig? Eller er jeg at betragte som ansat, når jeg som nu sidder og skriver et teaterstykke på bestilling fra et teater? Eller hvad fanden er jeg egentlig for en? Og hvad gør man med sådan en som mig, når jeg kommer og siger, at jeg ønsker at afholde de 14 dages fædreorlov?

Det har jeg nu i ugevis forsøgt at finde ud af, men det er faktisk ikke lykkes mig. Først talte jeg med skuespillerforbundet. Fint nok. De var, som altid, rigtig søde. De henviste mig så til Københavns Kommunes Barselsteam. Også fint nok. De henviste mig så til min a-kasse, dvs. FTA-A. Okay... Så ringede jeg til FTA-A. De henviste mig så tilbage til kommunen... Nå, så ringede jeg til kommunen igen, som stadig ikke kunne finde ud af at placere mig, men igen henviste

mig til FTF-A – som jeg så talte med igen uden at blive meget klogere af den grund. Nå, det jeg fandt ud af i alt det her var, at jeg muligvis kunne få mine 14 dages fædreorlov, hvis jeg vel at mærke meldte mig arbejdsløs. Jeg prøvede så at forklare, at jeg sådan set ikke er arbejdsløs, ikke har modtaget dagpenge i over to år og heller ikke har noget brændende ønske om at skulle melde mig ledig, når jeg nu ikke er arbejdsløs... Jeg vil bare gerne passe mit barn!

Jeg har holdt mig fuldstændig fri af dagpengesystemet i over to år, og det agter jeg at blive ved med, så længe det overhovedet er muligt. Og derfor, af rent principielle årsager, nægter jeg at melde mig arbejdsløs, når nu jeg ikke er det! Og det er helt sikkert dumt af mig, for så er der åbenbart ingen fædreorlov.

Men nu gider jeg ikke mere. Jeg giver muligvis op for let, men altså, jeg har et barn, jeg skal tage mig af, og jeg orker ganske enkelt ikke at bruge mere af min tid og mine kræfter på at få de skide (undskyld) fædreorlovspenge – jeg undværer dem hellere, end jeg gider hænge så meget som ét sekund mere i telefonen eller skrive så meget som én mail mere, som jeg alligevel ikke får svar på.

Min opfordring til mit forbund er: priorité det her område højt. Jeg ved, at jeg ikke er den eneste freelancer, der ikke passer ind i kasserne, og som oplever problemer i forbindelse med barsel.

Andreas Dawe

AARHUS TEATER inviterer til åben audition på

Les Misérables

Danmarksturné. Ansættelsesperiode: **3. februar - 7. juni 2014**
Instruktør **Georg Malvius**. Kapelmester **Mikkel Rønnow**

Auditions afholdes i København og Aarhus 18. - 21. nov. 2012
Læs mere om audition og tilmelding på
www.aarhusteater.dk/audition

Vil du lede amatører i fri luft..?

..så har vi måske jobbet til dig

”Vi” er Sønderjydsk Forsøgsscene, og vi har brug for en instruktør med både nerve og overblik. Du skal være med til at søsætte to friluftspil i Sønderjylland, og foruden ca.30- 40 amatører på hvert spil, skal du kunne samarbejde med musikere og de mange frivillige, der sikrer forestillingerne lys, lyd, scenografi, kostumer osv.

Du kan regne med ansættelse fra begyndelsen af marts til premiererne medio juni 2013.

Vil du vide mere, kan du kontakte Ole Gaul Nilum, tlf. 74 65 37 67 (aften og/eller weekend) eller mail: nilum@bbsyd.dk

Aflønning på honorarbasis.

Vi skal have din ansøgning senest den 30. november 2012 og den skal stiles til:
Sønderjydsk Forsøgsscene
v/ Ole Gaul Nilum, Smedebakken 2, 6300 Gråsten

RUNDE FØDSELSDAGE		
JØRGEN REENBERG	85 ÅR	8. NOVEMBER
TOVE HYLDGAARD	70 ÅR	9. NOVEMBER
BEATRICE SEEDORFF	60 ÅR	9. NOVEMBER
HELLE BO	60 ÅR	12. NOVEMBER
POUL KARLSKOV	85 ÅR	16. NOVEMBER
INGE DUELUND NIELSEN	60 ÅR	16. NOVEMBER
ULRICH DRECHSLER	60 ÅR	17. NOVEMBER
HANNE LØYE	80 ÅR	19. NOVEMBER
MARTIN SPANG OLSEN	50 ÅR	24. NOVEMBER
CARL HENRIK MØLGAARD	60 ÅR	30. NOVEMBER
EBBA NØRAGER	85 ÅR	4. DECEMBER
UTA MOTZ	50 ÅR	6. DECEMBER

FÅR DU DSF'S NYHEDSBREV?

HVIS IKKE SÅ TILMELD
DIG STRAKS PÅ
SKUESPILLERFORBUNDET.DK
– UNDER NYHEDER.

ELLERS KAN DU GLIP AF
VIGTIG INFORMATION.

FOTO

LieberkindPhoto

lieberkindphoto.com / Tel. +45 27 21 83 88
facebook.com/karoline.lieberkind

Ophold på San Cataldo

Der er 1. november ansøgningsfrist for stipendier i form af frit ophold og forplejning på klosteret Can Cataldo ved Amalfi i Syditalien. Stipendierne gives til bl.a. videnskabsmænd og kunstnere.

Stipendier til ophold i forårs- og sommersæsonen kan søges på klostrets hjemmeside i perioden 1.-30. november. Ansøgninger til efterårs- og vintersæsonen kan afleveres 1.-31. marts.

Læs mere på www.sancataldo.dk

DEADLINE TIL NÆSTE NUMMER: 19. NOVEMBER

HVORDAN GÅR DET MED HELBREDET?

DANSK SKUESPILLERFORBUND HAR UNDERSØGT MEDLEMMERNES FYSISKE OG PSYKISKE HELBRED – HVORDAN DE SELV VURDERER DET. LÆS MERE OM, HVORDAN DET STÅR TIL MED SUNDHEDSTILSTANDEN I BRANCHEN I NÆSTE NUMMER.

HER KAN DU OGSÅ LÆSE OM ET NYT OPERAINITIATIV I AARHUS, SOM SKAL UDFORDRE OPERAGENREN I EN RÆKKE LABORATORIER. SCENELIV TAGER MED I LABORATORIET OG SER, HVAD DER SKER.

KULTURKAMPEN 2.0

Foto: Henning Høft

Jeg læste for nylig i Information et interview med Holger K. Nielsen og hans betragtninger vedrørende kunst og kultur. Han skrev blandt andet:

"Vores liv og vores samfund bliver i højere grad underlagt markedets kræfter. Der er også en tendens til, at det kommer ind i kulturlivet: kultur skal kunne betale sig. Men jeg mener også, at der skal være plads til ting, der ikke kan betale sig. Måske endda ting, hvor meningen er, at der ikke er en mening."

Se, som formand for en faglig organisation for kunstnere, er det udtalelser som denne, der gør én varm og glad indvendig, fordi der findes en politiker, der forstår selve kunstens præmis: det drejer sig ikke kun om kroner og ører, men i høj grad om sjælstilstand, dannelse og refleksion og underholdning.

Når vi i Dansk Skuespillerforbund udtaler os i fagforeningsmæssigt sammenhæng, drejer det sig selvfølgelig ofte om kroner og ører og arbejdspladser. Det er vores hovedopgave at arbejde for den bedst mulige sikring af kunstneres løn- og arbejdsvilkår. Selvfølgelig skal vi have en ordentlig løn for vores arbejde. Det er indiskutabelt.

Når vi skal redegøre for kunstens – og kunstnernes – betydning, argumenterer vi tit og ofte med de analyser og undersøgelser, der dokumenterer kunstens økonomiske værdi for et samfund, f.eks. at kulturoplevelser genererer omsætning en række steder i det omgivende samfund.

Men helt basalt er vi også af den overbevisning, at et samfund uden kunst ikke er et samfund. Det lyder måske en smule højtravende, og af samme grund er det måske også – i tider med fokus på økonomi og kroner og ører – en argumentation, der er gået i glemmebogen.

Vi er i en årrække blevet fanget ind af en retorik, hvor markedsøkonomien er det eneste saliggørende. Får vi noget målbart for pengene? Hvad er den benhårde benefit af

investeringen. Vi måler og vejer, researcher og udarbejder alverdens rapporter. Og det er selvfølgelig fortsat vigtigt. Det må bare ikke være det eneste argument.

Kunsten betaler sig, fordi den giver menneskelig formåen, menneskelig forståelse, gør os bedre til at leve vores liv, til bedre borgere i samfundet. Fordi kunst rummer noget andet og mere end. Det kan være svært med ord at definere, hvad kunsten giver; men jeg kan jo nævne i flæng: refleksion, underholdning, morskab, beskæmmelse, indignation, indlæring... Vi er alle sammen i kontakt med kunsten hver dag, indimellem helt uden at tænke over det, som når børnene sammen med en professionel scenekunstner har lavet teater i skolen, eller forældrene sidder foran DR's "Forbrydelsen" søndag aften. Vi møder kunsten i vores hverdag hele tiden – og den gør noget ved os. Hvad den dimension af kunsten er værd, er umulig at sætte tal på.

Derfor blev jeg ekstra glad for at se en politiker, der slår fast, at et samfund har brug for kunst, også selv om den ikke altid kan betale sig. Ikke mindst i en krisetid.

Det var også interessant, at Holger K. Nielsen ønsker en tydeligere kulturkamp. Nu har jeg personlig aldrig været nogen stor tilhænger af ordet kulturkamp, for hvad er det egentlig, der skal vindes? Kulturen? Kunsten? Eller måske i virkeligheden befolkningen.

Men måske skal kulturkampen denne gang være kunstens egen. Vi skal tage den tilbage og begynde – også – at tale om andre værdier end de markedsøkonomiske. Vi, af alle mennesker, skal turde sætte kunstens mere u håndgribelige værdier på den offentlige dagsorden. Jeg håber, at de politikere, der føler på samme måde – med Holger K. Nielsen i spidsen – vil hjælpe os i denne kunstens egen kulturkamp.

Katja Holm,
formand for Dansk Skuespillerforbund

PETRUSKAS JULEHJERTE

16. november - 2. december 2012

Ny juleforestilling for de mindste.
Hjertevarm og magisk, med masser
af julehjerter.

Også til turné i hele december.

2-6 år

taastrup teater.dk

Af og med: Camille í Dali Grønne · Instruktion: Niels Grønne

taastrup teater · kjeld abells plads · 2630 taastrup · tlf 43 35 27 70